

МАРИЯ ДОМБРОВСКА ГОСТИТЕ

Превод от полски: Ванда Смоховска-Петрова, Алина Петрова-
Василевич, 1983

chitanka.info

От сутринта къщата и градината са като обхванати от огън.

Ние сме облечени в почти прозрачни бели батисти. Юли е.

Слугините беряха под прозорците тежко ухаещите кремове, кафявите цинии, бледата резеда, вишневите флокси, алената върбинка.

Ние тичахме из полето за макове и синчец.

Ах, полята, полята безкрайни, със съскането на зрелите жита, плувнали до самото бледно от жегга небе, поля, ухаещи на червена детелина, поля, из които се разтваряха изведнъж трапове и синори, пълни със звънтящи оси, земни и диви пчели. Те задушаваша с ухаещо биле, пръскаха във въздуха маслените си аромати, от сладостта, на които устата чак лепнеха.

Полята в неделна сутрин, малко преди жътва.

Жита още не ожънати. Криехме се в тях и гледахме как в синевата на небето се потапят звънтящите класове!

Завръщахме се с пълни с цветя ръце, с очи изписани със сенките на умората, загорели, запъхтени, омагьосани от дъха на жегата.

Тогава пристигаха гостите.

Вуйчото, който приличаше на напудрен маркиз, изящен, плашлив, винаги чаровно усмихнат в компанията на дамите.

У нас той забравяше аз миг, че е бил победен в живота си от всичко и от всички.

Лелята, на чиято глава се бе стоварил целият свят, всички проблеми, с които се борят хората, а освен това тя имаше магазин и четирима сина, които бе възпитала сама, като се стремеше заедно с тях към далечния север, към Питер^[1].

— Каж ми — питаше вуйчо майка ни — какво виждат те в този Петербург. Там няма и водна кула. Хронична холера — и гледаше с уплаха как по-големите му синове сноват със златните си яки със смешни студентски шпаги под зеленото сукно на мундирите.

Същевременно по-малките, узряващи гимназисти, преобръщаха заедно с нас къщата на опаки.

Единият от тях ни научи да играем играта: „Как се чувствуващ — а съседът ти“.

Другият пък пееше:

В пивница тъмна аз седя

над пълна халба с бира...

Очите му бяха като небесния допир, а устата му бе мека и ухаеше на хубави плодове и той целуваше момиченцата, а те го обичаха.

Никой тогава не знаеше, че ще умре тъй млад.

Най-малкото братовчедче си играеше с нас на коне.

То четеше само научни книги и не признаваше романите.

— Никаква душа няма — каза той на голямото момиченце, а когато то искаше да му се изкопчи, задържа я и добави с хитра жестокост:

— За мен душата е това, което е и бифтекът.

— В такъв случай аз не играя — казваше момиченцето.

— Е, тогава максимум толкова, колкото вътрешността на ютията^[2] — отстъпваше той.

След обяд всички имаха в главите си по малко коняк, бира и вино.

Настаняваха се на верандата — всички изглеждаха щастливи, като че ли никого от тях никога през живота му не бе сполитала никаква тревога.

Децата кръжаха от ръце на ръце сред лениви милувки и сред полугласното тананикане на старата песен:

*Когато тръгвах аз на бой,
моята Ханна ми рече...*

Вуйчо и баща ни сияеха, понеже това беше песента на тяхната младост, но разговорите продължаваха и се смесваха тонове и думи.

Изведнъж някой подхващаше бодрата песен на веселия полет към далечни страни:

*Възседни ти моя кон.
Ще отидем в свят незнаен,
там са други обичаи,*

*а дворците тѣй красиви,
а дворците тѣй красиви.*

Децата обичаха тази песен и когато я чуеха, изведнѣж им израстваха криле.

Всичко, което може да бъде завоювано на този свят, се намираше на разстояние една протегната ръка.

Точно зад езерцето на север се разстилаха безкрайните ледени полета, светеше полярното сияние и започвахме, без да се бавим, огромно, откривателско пътешествие към северния полюс.

Зад входната врата на юг, съвсем наблизо се простираха знойни субтропични дебри, имаше колибри, папагали, лиани, мангрови дървета, хлебни дървета, каучук, захарна тръстика, всичко.

Една крачка, едно движение с ръка и ще изпълним света с подвизите си, и ще докараме на всички познати плячката от големите пътешествия, пера от щраус, райски птици, кожи от тигри и тюлени.

А там, из далечните земи, ще оставим навсякъде някого, който ще ни обича и ще умре от мъка по нас, а на нас ще ни е все едно.

Ах да, ние бяхме много коравосърдечни.

Особено пък, когато виното и жегата ни замайваха главите.

Неочаквано, след следобедната закуска, ни взеха в селото, в постройките на селските ратаи.

Леля ни вървеше отпред, висока, черна и пурпурна, с очи като златни парици.

Целуваше мъжете, жените и децата, а беше много красива и това помагаше на всички грижи.

После държеше огнена проповед за необходимостта да се садят дръвчета.

През това време вуйчо вървеше от другата страна на пътя и казваше:

— Сега сигурно ще се зарази от някоя болест.

Ние пък се гордеехме, че става всичко това.

Знаехме тук всяко кѣтче, усмивката на всяка жена и крясъка на всяко дете.

И по наше мнение те биха могли да ни научат на много неща и нас, и леля ни, а не ние тях.

Когато се върнахме и на тревата в топлия гъст мрак туряха масата за вечеря, като звънтяха със съдовете, изведнъж се задаваше по пътя галопираща бричка на съседите. От нея се изсипваха безкрай братовчедки, студенти, госпожици, господа, кандидати за женитба.

Други гости прииждаха, не се знае откъде, пеша. Вървяха под несигурния блясък на луната, сред хор от песни и смехове.

Мама поздравяваше всички с високи възклицания и на фона на белия ни дом разтваряше ръце, като че искаше да разгърне стените му, да ги разтегне и да обхване с тях всички гости.

А те изведнъж започваха да се чувствуват като у дома си. Цялата къща светеше и във всяка стая някой някому имаше какво да каже.

На пианото най-разгорещените глави от компанията пеха забранени песни.

*Защо тъгуваш за своя дом, своя дом, своя дом.
Не си ли е добре зад решетката, зад решетката.*

Госпожа Валя, по усмивката на която всички лудееха, потъваше в душните глъбини на градината, тананикайки цигански романс.

До пейката, под кестените, някой несъмнено коленичеше.

Госпожица Мария, наричана „куфарче“, защото роклята ѝ беше стегната на гърдите с кожени ремъчета, танцуваше с най-малкото ни братче на ръце, а госпожица Малина декламираше в мрака на алеята, наобиколена от обожатели:

*Толкоз камбани! Где са те?
Нима ехтят в главата ми?*

Изведнъж всички пожелаха да танцуват на двора.

Оберекът^[3], тази мелодия, която причинява разкошно ридание, зазвуча от недрата на дома.

Ние, момиченцата, бяхме невероятно щастливи, когато големите момчета ни грабваха да танцуват с нас.

Когато се навеждаха към нас ниско, нисичко, а после ни дигаха нагоре към пламтящите си лица.

Баща ни окачи фенер между клоните на тихия ясен и мракът на градината се оттегли навътре и нависоко.

Мама питаше в тъмнината никой ли вече не помни песничката:

*Танцувайки с мен в градина,
Станислав ми се кълнеше,
че приличам на богиня...*

Но никой не я знаеше и кого ли интересуваше песента, която беше ѝ пял някога този, когото тя бе любила!

Лея ни първа се впусна в танц със синовете си, след нея всички и ние също, без дъх, до забрава.

А когато спряхме, небето още се люлееше, а звездите се въртяха.

На края вече не знаехме с кого танцуваме и какво става с нас.

Тъмнина, жегга, множество разпалени ръце, които обгръщат малките ни длани, целувки, които падат на смрачаване върху пламналите ни лица, всичко това се сля във вълшебно кълбо на обожание и любов, което се разпръсваше изведнъж като сапунен мехур и с тръпка се проточваше през нашите сърца.

Мама най-после ни излови, за да ни тури да спим. Вървахме и възразявахме с все сила.

Че кога ли ще ни се случи по-голямо щастие?

Искахме времето да спре и да не тече повече.

И като се събудим, всички все още да танцуват под звездното небе, в жълтия кръг на фенера, обгърнати от тайнствената нощ.

От миенето се разпалвахме още повече и лягахме като горещи главни.

Звучите на пианото, които прииждаха отдалеч, бяха като убождания от шпора, от които се мятахме из хладните завивки.

Изведнъж заспивахме със светкавична бързина, без да успеем да помислим кого обичаме най-много.

А понеже щурците свиреха в стените на стаята, продължавахме да танцуваме насън.

1923

---

[1] Питер — Петербург. — Б.пр. ↑

[2] Непреводима на български игра на думи — вътрешната подвижна част на някогашните ютии се нарича на полски „душа“. — Б.пр. ↑

[3] Оберек — полски народен танц. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.